

27 DES 2002

STAVANGER MUSEUM

Biblioteket

Museums - Tidende

INFORMASJONSAVIS FOR STAVANGER MUSEUM NR. 4 DESEMBER 2002 12. ÅRGANG

VANSKELIG, MEN SPENNENDE UTFORDRING

Stavanger Museum er ett av tjue norske museer som har fått en halv million fra statsbudsjettet over posten for "Den kulturelle skolesekken" i 2003. Skolesekken er et dynamisk, politisk virkemiddel for å styrke barn og unges kulturelle ballast. At museene nå trekkes inn med full tyngde i denne satsingen, er i tråd med læreplanens grunnfilosofi om "det utvidete klasserom". Her har museene med sitt tematiske mangfold nærmest ubegrenset potensiale.

Men for å beholde bevilgningen i årene fremover, må museene dokumentere en økning av grunnskolebesøket på 5000 nye elever i organisert omvisning. Dette er et høyt tall. For Stavanger Museum betyr det en økning på mer enn 50 %.

Dette skal skje samtidig som skolene strir med manglende ressurser til transport og innskrenkning i ordningen med foreldre-betaling. Dermed har de tjue museene en meget vanskelig, men spennende utfordring.

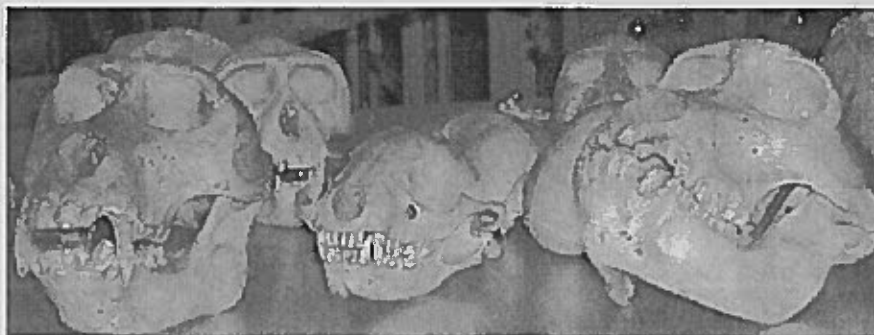
I iveren etter å oppfylle departementets krav, er det nå viktig at man ikke gir avkall på egne krav til kvalitet på skoletjenesten. Og her i skjæringspunktet mellom kvalitet og kvantitet ligger kanskje den største utfordringen. Stavanger Museum satser alt for å lykkes med denne oppgaven og ser i dette en unik mulighet for å styrke museets tilbud til skolene i regionen.

Ove Magnus Bore

Stavanger Museums jubileumsutstilling:

Skeive dyr og smilende skjeletter

- utvalgte rariteter fra magasinet

NY UTSTILLING PÅ HERMETIKKMUSEET

Forrige gang jeg skrev noe om en utstilling på Hermetikkmuseet, gjaldt det 100-års jubileumsutstillingen til varemerket King Oscar. Men det er ikke bare King Oscar som (på en måte) er 100 år gammel i år, det finnes en til »gamling» som er like gammel og like oppegående.

Reinerts falsemaskin, patentert den 22. desember 1902, av Henrik Jørgen Reinert »af Stavanger», er maskinen som revolusjonerte sardinindustrien, slik at man gikk fra å lodde lokk på boksene, 600 per dag, til å false dem på, med en mulig kapasitet på 10.000 stykk per dag. Revolusjonen var i gang! Hovedsakelig på grunn av denne oppfinnelsen gikk industrien »fra håndverk til industri», som det er blitt sagt.

Hermetikkmuseet har laget en liten utstilling som handler om falsemaskinen og dens oppfinner, med noen opplysninger om Reinerts liv og hans andre oppfinnelser, samt plakater som viser maskinen. Det vises også en kopi av en avisartikkel som beskriver uroen i gatene i Lorient i Frankrike i 1909, da menn fra Stavanger prøvde å få introdusert maskinen i de franske fabrikkene.

Museet har også nylig fått låne en sølvmedalje som Reinert fikk fra »Selskabet for de norske fiskeriers fremme» i 1929, fra en av Reinerts etterkommere, sammen med diplommet som hører til.

Hovedgjenstand i utstillingen er falsemaskin nr. 1662, som kan settes i gang. I stedet for å bruke aksling, som museets andre eksempel på en Reinertmaskin, har denne maskinen sin egen elektriske motor. For et bråk! Spennende å se og høre!

BOKEN ER KOMMET

I den forrige utgaven av *Museums Tidende* var det en anmeldelse av en ny bok forfattet av Jørg Hviding på vegne av Hermetikkmuseet, med tittelen "Sardineeventyret i Stavanger". Nå kan museet med glede annonsere at boken er blitt trykket og er til salgs på Hermetikkmuseet. Boken inkluderer 50 bilder/figurer, flere av dem fra private eiere, og aldri før utgitt. Den handler selvsagt om sardinindustrien - hovedsakelig i Stavanger - fra ca 1810 til 2002. Antall sider: 59. Pris: kr. 50,-.

BUTIKKEN ER ÅPEN

Når det gjelder julegaver, husk at gavebutikken på Hermetikkmuseet er åpen mellom 11.00 og 15.00 fra 12. til 23. desember, og at årgangssardiner, krus (spesielt med ekte gull!), bøker mm. passer fint til julegaver.

Piers Crocker

MUSEUMSSTAFETTEN VÅREN 2003

Årets Museumsstafett består av 21 spennende arrangementer, der Stavanger Museum er først ute med åpning av jubileumsutstillingen "Skeive dyr og smilende skjeletter" søndag 12. januar. Søndagen etter, den 19. januar, går den imaginære stafettpinnen til Vestlandske Skolemuseum, mens man den 26. januar både kan se en ny steinalderutstilling på Arkeologisk museum og delta i fiskekonkurranse på Stavanger Sjøfartsmuseum. Brosjyren for årets Museumsstafett får du på alle byens museer i januar.

RAPPORT FRA STAVANGER SJØFARTSMUSEUMS STUDIETUR TIL GÖTEBORG 13.-17. NOVEMBER 2002

Reisen kom i stand takket være Stavanger Rederiforenings generøse gave på 25 000 kroner i anledning Sjøfartsmuseets 75-års jubileum. Vi ønsket å bruke gaven til faglig oppdatering og styrking av kontaktene med kollegainstitusjoner. Havnebyen Göteborg utmerket seg som reisemål på grunn av sterke maritime tradisjoner innen skipsfart og skipsbygging, og fordi byen har et veletablert sjøfartsmuseum. I forbindelse med sildehandelen på 1800-tallet var de historiske kontaktene mellom Göteborg og Stavanger-regionen tette. Vi reiste med tog tur/retur Kristiansand og ferje tur/retur Göteborg, og i Kristiansand besøkte vi Vest-Agder fylkesmuseum for å se nye sjøfartshistoriske utstillinger.

Oppholdet startet med besøk ved Göteborg Sjøfartsmuseum for å møte de ansatte og gjøre oss kjent med samlinger og utstillinger. Vi møtte stor gjestfrihet. Museet har rike samlinger, og utstillinger som favner vidt i tid og tema. Her finnes også et omfattende og moderne arkiv over fartøyopplysninger og skipstegninger. Et besøk ved verftet Terra Nova var høyt prioritert. Her bygges en tilnærmet kopi av østindiafareren "Götheborg", et 1700-talls fullrigget handelsskip, som planlegges sjøsatt sommeren 2003. Verftet er for tiden byens best besøkte turistattraksjon. Vi fikk også omvisning ved Göteborgs Maritima Centrum, som omtales som verdens største, flytende fartøymuseum. Samlingen omfatter 15 store og små sivile og militære fartøy, blant annet en jager, en havneferje, en ubåt og et fyrskip. Vi fikk se oss om i de fleste av fartøyene og fikk orientering om utfordringer knyttet til bevaring og formidling av en stor fartøysamling. I løpet av oppholdet fikk vi også anledning til besøk ved flere av Göteborgs museer. Vi retter en stor takk til Stavanger Rederiforening som gav oss anledning til å gjennomføre studieturen.

Anne Tove Austbo

NY TEKNOLOGI I SJØFARTSMUSEET

Stavanger Sjøfartsmuseum er i ferd med å utvikle et tilbud om lydguiding i utstillingene. Prosjektet "Hør og se - lydguiding ved hjelp av MP3-spillere" er et samarbeid med Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum. Norsk museumsutvikling har gitt støtte til pilotprosjektet, og Klipp & Lim A/S i Trondheim står for produksjonen. De besøkende vil fra sommeren få tilbud om omvisning ved hjelp av små, bærbare spillere. To fortellerstemmer vil lede publikum gjennom utstillingene. I første omgang vil vi tilby en norsk og en engelsk versjon.

Manus er nå lest inn, og snart ferdig produsert. John Skien og Hildegard Nortvedt har fortellerstemmene. Nå arbeider vi med å finne den beste tekniske løsningen for publikum. I løpet av våren vil utstyret bli installert i Nedre Strandgt. 17&19, og tilbudet blir testet ut. Til sommeren håper vi å tilby våre besøkende et nytt, spennende tilbud i våre utstillinger.

Anne-Berit Sæl og Anne Tove Austbo

BALTISKE FYR – EN GARANTI FOR TRYGG SEILAS

The Baltic Sea Heritage Co-operation ble etablert i 1997 for å styrke kulturvernet i Østersjøen. En norskledet arbeidsgruppe for Kystkultur og maritim kulturarv har utarbeidet plakattutstillingen "Baltic Lights". Ni kulturinstitusjoner fra Norge, Sverige, Finland, Estland, Litauen og Polen har bidratt til utstillingen med tekster og bilder. Stavanger Sjøfartsmuseum har hatt ansvaret for å samle og redigere informasjonen. Målet med utstillingen er å oppmuntre til bevaring av fyrene gjennom ny bruk. Utstillingen viser eksempler på hvordan ubemannede og andre truede fyr i Østersjøen kan bli bevart for framtiden.

Fyrene er blant de eldste og viktigste hjelpemiddel for navigasjon. De har alltid tatt i bruk ny teknologi for å øke sikkerheten for sjøfolk. Ironisk nok er de fleste fyrene i verden nå automatisert og ubemannet på grunn av teknologiske framskritt. Noen fyr er så kulturhistorisk viktige at de må bevares, men for de fleste er fortsatt vedlikehold vanskelig. Likevel er det ofte mulig å finne nye bruksområder for disse fyrene. Mange nedlagte fyrstasjoner brukes i dag som vandrehjem, museer, cafeer, konferansesenter, havner for fritidsbåter, fugleobservasjonsstasjoner, med mer.

500 sett av utstillingen vil bli produsert i Polen og distribuert til alle deltakere ved en maritim konferanse som arrangeres av det polske sjøfartsmuseet i april 2003.

Kate Newland

PERSONALNYTT

25. september fikk vi ny sivilarbeider. Han heter Jarle Pedersen og kommer fra Bodø.

Cathrine Thorsen Tellnes er engasjert ved Stavanger Museum fra 01.12. som museumspedagog ved skole- og publikumtjenesten.

Margrete Eriksen

God Jul!

B-post

Redaksjon: Tove K. Galta og Anne Berit Sæl
Ansvarlig redaktør: Ove Magnus Bore

Bente Kvame

Øvre Sandviksvn. 12 A

Avsender: Stavanger Museum
Muségt. 16
4010 Stavanger

firmapost@stavanger.museum.no